НН35-2
4
Н-Тат.-Не
1-15

Bytyn dynja proletarlarь birleşiniz!

ҚАДЬНЛЬҚ SOSJALIZM JOLЬNDA

„BIRINÇI NASIHAT—ZAHIRE HAZЬRLAV PLANЬNЬ TOLDЬRUVDЬR“. (Stalin).

№ 6 (15)

— JIYN — 1933 —

VKP(в) Qьгьm Oblast Komiteti organь „Jaць Dynja“ neşrijatь

Her bir rajon şeher partija komiteleri janlarьndaki qadьnlar sektorlarь ƶurnalьmьzьn aktiv darqatыvçьsь, oqutuvçьsь ve massanь onьn etrafьna moblize etiçi jardьmçьlar olmalьdьrlar.

Kөj medenij quvveti— oçalar dokturlar oquv evleri mudirleri ƶurnalьmьzь keniş savxoz, kolxoz, maşina-traktor stansijalarь qadьnlarьna daha zijade jaqьn ketirmek icyn calьşmaqa borçlьdьrlar.

„Qadьnlьq sotsijalizm jolьnda!“ ƶurnalь etrafьna keniş udarnik—qadьnlar massasьnь toplamaqa borçlьdьr. Her bir oqur, jazar qadьnlar (az bilgili olsada) ƶurnalьmьzqa jazmalь.

Bytyn işci-kolxozçь ve diger emekdar qadьn ve qьzlarь, bytyn xaberçiler ƶurnalьmьzьn en faal, en aktiv jazьçьlarь olmaqa borçlьdьrlar.

Daha jazub başlamaqanlar, „jazmaqa, bilmejim ne jazajьm“ kibi dyşynçelerden vaz kecmelidirler. „Qadьnlar sotsjalizm jolьnda“ ƶurnalь her bir emekdar qadьn ve qьzqa jardьm eteçek, jazь texnikasьnь egreteçekdir. Biz MTS, savxoz, predprijatije, işci qadьnlarь, kolxozçь ve emekdar qadьnlarnьn, oçapceler, talebelerniq xaber maqale ve diger parcalarьnь beklejmiz.

Pionerler! Bu ƶurnalnь ana ve aptelerinizge oqu, anlatьnьz. Onlarьn ƶurnalqa abune jazьlmalarь icyn keniş anlatuv işleri alьb barьnьz. Ƶurnaloqa jazьb turmalarь icyn her kyn jardьm etiniz.

Sөvxoz maşina-traktor stansijalarь işci qadьnlarь kolxozçь ve emekdar qadьn arqadaşlar! „Qadьnlar Sotsijalizm jolьnda!“ ƶurnalь dooqrьsьnda kendi fikirlerinizi jazьnьz. Ileride nasьl maqaleler jazajьq.

Adresimiz: Aqmesçid, pocta qutusь № 234 „Qadьnlar sotsijalizm jolьnda!“ ƶurnalь idaresine.

Г.П.Б. в Лнгр.
Ц. 1933 г.
Акт № 645

KLARA SETKIN ӨLDI

VKP(b) MERKEZIJ KOMITETNIŊ, BYTYN PARTIJA A'ZALARЬNA, MEMLEKETIMIZNIŊ IŞCI VE KӨJLILERINE, BYJYK INQILABÇЬ, KOMMUNIST HAREKETI KYREŞÇISI, BIZIM GERMANJA QARDAŞ KOMMUNIST PARTIJASЬNЬŊ QURUÇЬ VE REHBERI KLARA SETKIN ARQADAŞNЬŊ VEFATЬNЬ BYJYK TEESSYFLE XABER BERE.

* * *

Doqma familjasь Tjsner olqan Klara setkin arqadaş 1857 senesi, ijyl 5-de Videranda (Saksonja) doqdь. Artьq 1878 senesi o vaqьt gizli calьşqan Germanja S.D. partijasьnьŋ a'zasь oldь.

1880-1890 seneleri Kalarasetkin Şivetsarijada, sonradan Parizde jaşadь ki, o anda jerli işci haketlernin politemigrantlarnen dostlьq mynasebeti lernin politemigrantlarnen dostlьq mynasebeti jaşata. Parizde o, kendi aqajь, rus emigrantь Osip Tsetkinnin familjasьnь qabul etdi.

Tsetkin arqadaş, ucreditelni kongresnin hazirliginde ve ekinçi internatsionalnьŋ mejdanqa ketirilmesine fa'al iştirak etdi. 1890 senesi Germanjaqa qajtmasь ile, Germanja sosjal-demokratja rehberligi ona, işci qadьnlar zurnalь „GLEXFJT" („Musavbat")-nьŋ redaktorlьqьnь havale etti. 1916 senesine qadar o, o zurnalnьŋ redaktorь oldь ve zurnalnь inqilabij Marksizm prinsipleri ve emekdar qadьnlar kytlesinin menfaatь oqrьnda haqiqij kyreşci organqa cevirdi.

Klara setkinnin faalijeti Germanja sosjal-demokratsijasь partijasьnьŋ ramkasь icinde qalmadь. Leninnen ve rus bөlşeviklerinen baq tutaraq, o, 1915 senesi Berlinde toplanqan bejnelmilel qadьnlar konferensijasьnь anti imperialist nmaiişine cevirdi.

Karl-Libxnekt ve Roza-Luksemburg ile birlikde Klara-Tsetkin arqadaş „Spartak" sajuzьnь mejdanqa ketiriçilerden biri ve onьn gizli calьşuvьnьŋ teşkilatçьsь edi. 1917 senesi oktabrden sonra, Tsetkin rus bөlşeviklerini ve rusjedeki inqilabnь qorcalamalarь doqrьsьnda Germanja işcileri өgynde keskin cьqьşlarda bulьndь.

Tsetkin arqadaş, 1919 senesi, daha doqrьsь patlamasь (ekige ajrьlmasь) 1920 senesi Gallede toplanqan sijezde olqan, musteqil S.D. partijasьnьŋ ajьrьlmazdan evel, Germanja kompartijasь MK-sьnьŋ a'zasь oldь.

Tsetkin arqadaş şu vaqьtdan beri, Germanja kompartijasь ve kommunist internatsionalьnьŋ işlerine faal iştirak etdi. Ycynçi kongresden başlab, IKKI a'zalьqьna sajlanьb keldi. Tsetkin arqadaşnьŋ teşebbysi ile de Mart 8 bejnelmilel qadьnlar kyni qararlaşdьrьldь.

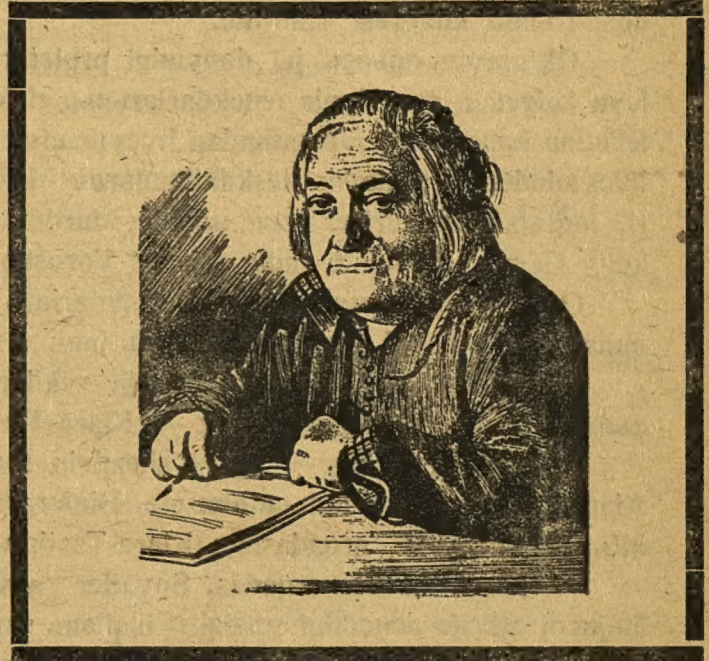

1920 senesinden başlab Tsetkin arqadaş coq vaqьtlar Germanja Rejxstaqьna sajlanьb keldi.

Өz qartlьqьna baqmadan Tsetkin arqadaş, son senelerge qadar, IKKI-nin ve onьn bejnelmilel qadьnlar sekretarijatьnьŋ işlerine ve ajnь halda, içra komitetinde reislik vazifesini japdь, MOPR işlerine faal suretde iştirak etdi.

Tsetkin arqadaş, Lenin arqadaş haqqьnda xatьrlav kitabь ve inqilabij mevzu'lar da bir sьra broşuralar jazdь.

SSSR ve Bytyn dynja proletarijatь, sotsialist inqilabьnьŋ veteranь Klara-Tsetkin arqadaşnьŋ byjyk xizmetlerine jyksek suretde qьjmet kese.

QЬZЬL BAJRAQLЬ KLARA

Oktabr inqilabьnьn on seneligi munaseetile **Voroşilof** arqadaş, Harbij Inqilabij Sovetnin 1927 senesi nojabr 12 tarixlь 518 numeralь prikazьnda şöjle jazqan edi:

„Işci sьnьfьnьn qalib kelmesinin onьnçь senesi kynlerinde, proletariat diktaturasь oqrьnda kecgen grazdan çenki kynerinde proletariatnьn bejnelmilel birligi xatiresine, Emek devletine hyçymnin janь xavflarь өgynde bytyn dynja emekdarlarьnьn qardaşlьq birligi alametine, SSSR Harbij Inqilabij Soveti Qьzьl ordeni—dynja sostialist inqilabь simbolьnen:

Inqilabij hareketnin veteranь, Engels ve Leninnin soratnigi, Qarl Libknext ve Roza Luksemburglarnen birlikde imperjalistler çenkine qarşь qahramança sez kөtergen ve Oktabr inqilabьnьn birinçi kynlerinden başlab onьn qahraman kyreşcileri sьrasьna kirgen Klara-Tsetkinni mukafatlamaqa qarar bere".

★

1933 senesi bejnelmilel kommunist qadьnlar kyni mart 8-nin jьgьrmь jьllьqь munasebetile SSSR Merkezij Içra Komiteti prezidiumь, **işci ve kөjli qadьnlarnь kommunistçe terbije etyv sahasьnda fedakarane suretde calьşdьqь icyn Klara-Tsetkinni Lenin ordeni ile mukafatlamaq** — degen qararnь berdi.

★

Bundan altь sene evvel, 1927 senesi nojabrinde Moskva şeherinde bytyn dynja SSSR dostlarьnьn kongresi өtkerildi.

Oktabrnin onьnçь jьl dөnymini proletarlat, kөjliler ve Qьzьl ordu ile birlikde өtkermek icyn kelgen bytyn dynja emekdarlarьnьn delegatsijalarь, mьnda bir isteknen, savetler memleketine imperjalistler tarafьndan hyçym etyv ьmtьluvlarьna protest etmek, SSSR-ni kapital hyçyminden qorcalavnь teşkilatlandьruv isteginen toplandьlar. Ve el cьrpmalarь gydyrdileri, toqtatьlmaz hyrlik, uzun myddet durdurьlmaz ceşid tillerde tebrik ile dynjada birinçi işci kөjly Qьzьl ordusьnьn sadiq rehberi Voroşilof qarşьlanьa.

Qьzьl ordunь, bytyn dynja emekdarlarь ile bir qaje, bir istek, bir his baqlaj, bekite. Tribunadaki Voroşilof arqadaşnьn nutqь janь tebrikler, janь el cьrpmalarь ile uzule, devam ete.

Bejnelmilel proletariatnьn en ejji veklleri ni Qьzьl bajraq ordeni ile mukafatlav prikazьndaki çedvelde birinçi olaraq — Klara-Tsetkin tura.

Voroşilof arqadaş — bytyn sijezdnin toqtamaq bilmegen el sьrpuvlarь sadalarь altьnda Klara-Tsetkinge ordenni taqdim ete. Binlernen sadalardan cьqqan „Internatsional" sadasь altьnda Voroşilof arqadaşnьn Klara-Tsetkin arqadaşqa sөjlegen şu sөzleri zar-zornen işitile:

— Klara-Tsetkin arqadaş, Sovetler birligi Inqilabij harbij soveti menim vastamle bu Bojevoj otlicije alametini sotsialist inqilabь simvolьnь saqa taqdim eterek, eger bizim sьnьfьj duşmanlarьmьz bizim proletar devletine tekrar hyçym etmege ьmtьlьr iseler, biz bytyn dynja işcileri, biz bytyn dynja emekdarlarь seni Klara-Tsetkin arqadaş sovetler memleketi oqrьnda kyreşcilernin birinçi sьralarьnda olqanьnь köreçegimizge, derin suretde işanqanьmьzь bildire.

Qьzьl bajraq ordeni onьn kөkregine tyjrel di. O, bu orden, binlerçe өlgen ve qajьb olqanlarnьn taqdir etdikleri emblema, bizim işci sьnьfь sevgili Klarasьnьn kөkregini jaraşdьra edi.

Bundan beş seneden coqca bir vaqьt kecgen son, SSSR Merkezij Içra Komiteti Klara-Tsetkinni Lenin ordeninen mukafatladь.

Bizim Klaramьznьn siçaq jyregi, kyreşci, inqilabçь, bөlşevik jyregi toqtadь artьq urmaj. Faqat onьn şanlь hajatь, onьn bөlşevik kyreşi—nesil icyn bojevoj mektebdir. Onьn kөkregini jaraşdьrqan bu eki orden — onьn o byjyk unutьlmaz hajatьnьn simvolьdьr.

Nevbetdeki köj xazajstvasь işleri oqurьnda bolşevikşe kyreş

VKP(b) OK ve OKK-nьn ijyn ekinçi jarьsьnda olьb kecgen V-nçi qoşьq plenumь, qarasaban kampanjasьnьn ilk jekynleri, capa ve picen caluv işlerinin ketişi, bereketni toplav ve zaxre hazьrlavqa tedarik kibi oldьqca byjyk sijasij-xazajstva ehemijetge sahib bir sьra meselelerni myzakere etib qararlar qabul etdi. Bu qararlar Qьrьm teşkilatь ve bytyn işci, kolxoznik, emekdarlarь keniş massasь icyn bojevoj kyreş, amelij iş programmasьnь berdi.

VKP(b) OK ve OKK-nьn qoşьq plenumь öz qararьnda: **„Qьrьm devletge zaxire teslimінde Savetler Sajuzьnda birinçi olmalь“** dediki, bu byjyk vazifenin jerine ketirilmesi oqrьnda kyreş her bir avxoz, MTS-ler, erkek ve qadьn işcilerinin, her bir kolxoznik ve kolxozçь qadьnnьn, her bir emekdarnьn byjyk vazifesi, viçdanij borçьdьr.

„Birinçi nasihat — zaxire hazьrlav planьnь toldьruvdьr“—(Salin) degen vazifeni bytyn qatьjetinen xatьrda tutaraq bytyn işlerni bereketni toplav ve zaxire hazьrlavnь tezleşdiriçi şartlarnь te'min etiçi tarzda teşkilatlandьrmaq kerekmiz.

Eginlerni tez vaqьt icerisinde calmaq, bir zijansьz toplamaq, en tez vaqьt icinde jyksek kejfijetnen harman basdьrmaq, birinçi nevbetde devletge zaxire teslimini te'min etmek—mьna bu sijasij-xazajstvaça byjyk ehemmijetge sahib meselenin esas noqtalarь ve kendisi icyn bolşevikçe kyreşilmesi talab etilgen tyb meseleler bunlardan ibaretdir.

Oraq harmanda ve zaxire hazьrlavda muvaffaqijetlerni te'min etiçi esas ricaglardan birisinin

„Ilic“ kolxozьnьn (Baqcasaraj rajonь) partjacejkasьnьn sekretarь Muslimof arqadaş kolxozçь qadьnlarqa bereketni toplav haqqьnda gazetadan maqale oqu.

(Em, Ben. fotosь).

kecen 1932 senesi bereketni toplav ve zaxire hazьrlav kampanjasьnьn janlьşlьqlarьna hic bir veçihle mejdan bermemekdir. Bu janlьşlьqlar; partijanьn Merkezij Komiteti ve Merkezij Kontrol Komisjasь Janvar qoşьq plenumьnda STALIN arqadaş tarafьndan mejdanqa cьqarьlьb mahkum etildilerki; STALIN arqadaşnьn bu kösterişi ajnь suetde Qьrьmqa da aid olьb o janlьşlьqlar keecn sene bizde de özleri icyn jer tapdьlar.

Bu janlьşlarnь xatьrda tutmaq ve ona qatьjen jer bermemek kerekligini VKP(b) OK OKK plenumь bytyn Qьrьm partija teşkilatlarь öginе en mes'ylijetli bir vazife olaraq qojdь.

Qьrьmda 1932 senesi bereketni toplav ve zaxire hazьrlavda esas nuqsanlьqlar ise: Devlet zaxire hazьrlav planьnь toldьruvnьn birinçi nevbetligine keregi qimetni kesmemek, kolxozlardaki şaxsij milkijetçilik ufaq burzuazija xьlьqьna uzlaşuvçь liberalça janaşuv devletge zaxire teslimi hesabьna olaraq ja'nij birinçi nevbetde devletge zaxire teslim planьnь toldьruv jerine tyrly fondlar mejdanqa ketiryvni kenişletmek ve saireden ibaretdirki; bu janlьşlьq ve eksikliklerin 1933 senesi bereketni toplav ve zaxire hazьrlavьnda hic bir veçihle tekrarlanmasьna mejdan bermek mymkyn degildir.

Mьna bu myhim vazifelerni jerine ketiryv oqurьnda kyreşde kommunistkalar, her bir aktif qadьn arqadaşlar v savxoz, MTS işcisi, kolxozçь, emekdar qadьnlarnьn hissesine tyşgen vazife ve onlardan talab etilgen bolşevikçe qajret oldьqca byjykdirki, partija ve hykymetnin bu haqdaki qarar ve direktivalarь, amelij iş programmasьnь her bir emekdar qadьnnьn menimsemesi, anlьlьqь birinçi şartdьr.

„Stalin arqadaş ta 1930 senesi; ajrь xazajstvalь köjlilerinin kolxoz hareketine doqrь keskin surede ajlanqanьnь qajd eterek“ elde etilgen muvaffaqijetlerni mutlaqa begitmelerini veögge daha zijade ilerilemek icyn onlardan planlь olcynen fajdalanmalь“ deb kösterişde bulьndь. O vaqьt 3 sene kecdi ve şimdi partija, köjde 1930 senegisinin problemasьndan bysbytyn farqlь olqan janь perelomnь qajd ete. Eger o vaqьtda bu perelom; fuqare ve orta hallь köjlilernin kolxozqa kytlevij suretde kirmelerinden ibaret olqan olsa; 1933 senesindeki perelom, esas kolxoz kytlesinin bytyn kolxoz icindeki jaşavnь jolьna qo-

Bereketni qorcala- tez tьmar et ve unutma „birinçi nasihat— zaxirе hazьrlav planьnь toldьruvdьr".

juv, kolxoz emek istihsalçьlьqьnь jykseltyv, ve sotsialistik mylkijetni qorcalav oqurьnda kyreşni quvvetlengen, jykselgen olmasьndan ibaretdir"—OK ve OKK-nьn bu plenumьnda OK sekretarь CAQIAR arqadaş өz nutqьndaki bu sөzlerinen вygynnin kolxoz kөjinde, er ve qadьn kolxozniklerinde, kolxozda kolxoz emegine partijanьn rehberligi altьnda mejdanqa kelgen perelomnь kөsteredir. Bu perelom baharlik kөj xazajstvasь işlerinin içrasьnda өzlerini bir qat daha isbat etdiler. Oraq harmannь zajatsьz, kөjlijetçe jyksek ve tez vaqьt icinde bitiryv, devletge zaxire teslim etyvde bu perelom muvaffaqijeti daha zijade jykselmek kerekdir.

Kolxoz hareketinin bu өsymi jyksek bereket, her bir kolxoznь bөlşevik kolxozь, her bir kolxoznikni hallь-aqatlь etyv tedbirleri devletge zaxire teslimi, bu sene teçrybesi teslim qanunьnen japьlmasь ve diger kyreş tedbirleri; tarumar өtilgen, lakin daha keregi kibi вysвytyn ezilib вitmegen kulacestva qalьmtьqlarь, onlarnьn tyrly sysdegi agenturalarь tarafьndan şiddetli qarşь kelyv şaraitьnda өtkerile. Өz qьlьfьnь tyrlendirgen kulacestva qalьmtьqlarь tyrly ajneçilik ve xainliklerinen — sotsialist bereketinin zajatsьz toplanmasь, birinçi nevbetde devletge zaxire teslimi plannь eda etyvge ajaq calmaqa tьrьşьr. Bu hal вytyn kolxozniklernen beraber de, ba'zь ucastkalarda bu ve ja şu momentden fajdalanuв kendisine sьnfij duşmannьn daha zijade te'sir etmege tьrьşdьqlarь kolxoznik qadьnlarьndan sьnfij kөz acьqlьqnьn en jyksek dereçege cьqarьlmasьnь ve sьnfij duşmannьn her вmtьluvьna partija rehberligi altьnda en amansьz darbe berilmesini talaв ete.

Zaxire hazьrlavnьn kecen senegisinden ajrь bir jeri daha barki, o da kontraktatsija muqaveleleri yzerine degil de, hykymetnin; devletge meçburij zaxire teslim haqqьndaki qanunij esasь yzerine keteçek. Bunь hic bir veçihle, zaxire өz başьna kelib devlet ambarьna kirer, onьn icyn qajret, kyreşgenini, sьnfij kyreşsiz olьb kecer tarzьnda telqin etmege jol berilmez, bunь ançaq partijaqa aks fikirler bөjle telqin ete bilirler.

Qьrьm Savnarkomь reisi Samedinof arqadaş VKP(в) OK ve OKK-nьn V-nçi qoşьq plenumьnda: „bunьnle beraber. biz kөzge almaqa borьçlьmьzki bu sene zaxire hazьrlavda; вizim-tegin suretde zaxire teslim etmegenlerge ştraflajuvnen te'sir kөryv tedbiri kөrmege meçbur olmamьzdan ibaret bir xususijeti daha bar. Hykymetnin dekreti doqrьdan doqrьdaki kolxozlь ve ajrьm xazajstvalьlar devlet өgyndeki objazatelstvalarьnь vaqtьnda eda etmeseler, olar ekinçi kyni mutlaqa ştraflanmaqa borьçlьdьr" dijerek meçburij zaxire teslim qanunьnьn quvvetini pek acьq kөsterdi.

Devletge meçburij zaxire teslim zadanjesini urlьq, strax fondnь ajьrdьqdan sonra kolxoznikler zaxirelerini emek kynine reajet eterek өz a'zalarьna taqsim etmege haq qazana. Hykymetnin; devlegе meçburij zaxire teslim qanunnьn kolxozlarnьn teşkilatij-xazajstvaça qavileşmesinde, her bir kolxoznь bөlşevik kolxozь etyv, her bir kolxoznikni de hallь taqatlь etyv oqurьnda kyreşdeki ehemmijetini lekelemege calьşqan sьnfij duşman elementler — „Inam olmaz, meçburij teslim planь tolsa, elde qalqan zaxireni jene de alьrlar" kibi sөzlernen mezkyr qanunnьn mezijetini lekelemek istejler.

Bu sөzlernin ne dereçe jalan, iftira oldьqьnь SSR Sajuzь Xalq Komisarlarь Saveti ve VKP(в) Merkezij Içra Komitetinin **„kolxoz ve ajrьm xazajstvalьlarnьn 1933 senesi bereketinden—1933**

senesi janvar 19 qanunьna esasen dövletge meçburij zaxire teslimi" haqqьndaki qararьnьn: „hykymetnin bytyn organlarьna ve bu çymleden olaraq hazьrlav işinen oqraşqan teşkilatlarqa — kolxoz ve ajrьm xazajstvalьlar icyn qarşьlьqlь zaxire teslimi planь tajinlevni jasaq etmek ve bytyn partija sovet teşkilatlarьna tenbih etmeliki; qarşьlьqlь plan beryvde qabahatlь olqan kimseler çinaij mes'ylijetge çelb olьnьrlar" degen V-nçi punktь bytyn ajdьnlьqьnen kostermekdedir.

Bereketni toplav, zaxire hazьrlavqa hazьrlanuv, onь otkeryvde qadьn emeginden fajdalanuv, brigada ve zvenolarda onlarnь jerinde qullanuv, traktor, kombajn ve saire mexanika ve maşinalarnen tanьş qadьn kadrolarь hazьrlav, mejdanda bulьnqan qadьn kadrolarьnь bir tarafdan kvalifikatsijalarьnь artdьruvnen beraber mutlaqa mynasib oldьqlarь işlerde qullanuv kerekdirki; istihsal myşaverelerine çelb etilerek kolxoz qadьnlarь diger kolxozniklernen beraber bytyn vazifelerni ve onlarnьn ehemijetlerini menimsemeliler.

Kolxozçь qadьnlarnьn arasьnda keniş anlatuv işinen olarnь partija ve hykymetnin bytyn qararlarьnьn amelij içrasьna çelb etmek ve bu çymleden olaraq oraq harmanda skirdden molotilkaqa maçar taşuv suv taşuv, tьrnaq ve saire işlerinde sьqьrlardan bilerek ve jerinde qullanuvnьn xazajstvaça ne qadar bytyn fajdasь oldьqьnь ve sьqьrlarqa bundan zarar kelmejçegini anlataraq bu işnin mutlaqa omrge kecirilmesini elde etmek kerek.

Oraq, harman işleri ve birinçi nevbetge zaxire teslimi oqurьnda kyreşnen beraber; köj xazajstvasьnьn diger putaqlarьna; picen caluv, capa, ve diger işlerinide hic bir veçihle közden qacьrmajub onlarnьn da vaqtьnda jyksek kejfijetnen içrasьnь te'min etmeli ve işlerde kolxoznik qadьnlar sotsialist kynneşyvi ve udarniklikge esasen özlerinin vazifelerini jyz prosent eda etmelidir.

Texnikij, propaşnoj ve speskylturalar, bostanlarnь jalьnьz sacuv işlerini bitirmekle, işnin ançaq başlanqьc qьsmь jerine ketirilgenden oldь. Ondan jyksek bereket aluvnь te'min ise capa ve otav jollarьnen kijik otlarnьn tamьrьnda qajьb etmekle te'min etilir.

Kecen sene pamuq ve diger texnikij kylturalarqa ba'zь kolxozlarda kösterilgen fena mysbet ve qijmet kesmejyvge qattь nihajet bermeli. Her bir aktif kolxozçь qadьn, her bir udarnik bu kylturalarnьn qijmetlerini taqdir eterek, udarnik qadьn brigada ve zvenolarь teşkil etyv ve her jerde udarnьj calьşuv zaxire kylturalarьnь ja'ni bereketni zijansьz toplav ve jyksek kejfijetnen tez kynde harman basdьruv ve devletge birinçi nevbet zaxire teslimi oqurьnda kyreşnen bir sьrada olaraq capa, otav, picen caluv, toplav işlerinde de nymyne köstermeliler.

Zaxire molotilka kombajnlar dan elevatorlarqa! bunь aqlьndan cьqarma.

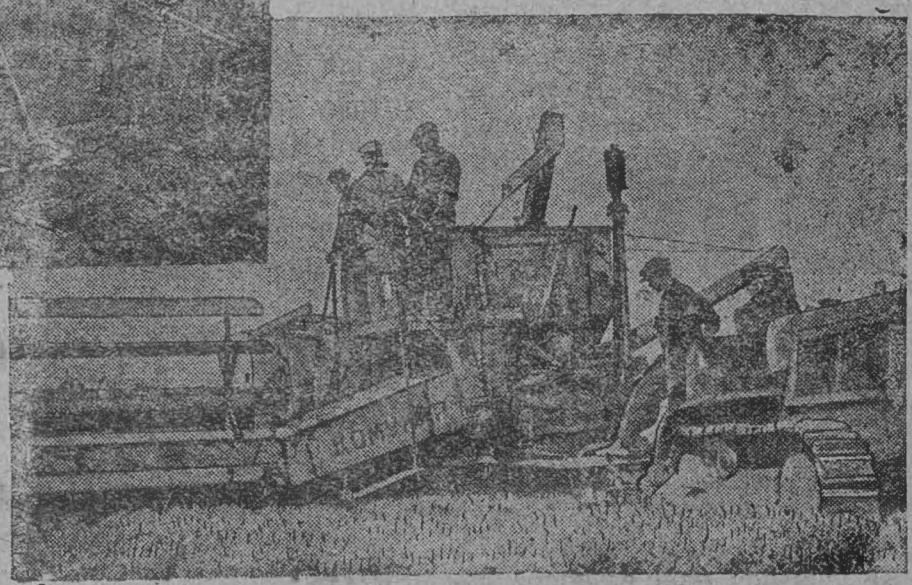

Oraqdan ve ceren japuvdan son derhal başaqlarnь teniz tьrnab al, bir byrtyk zaxire qajьb eme!

Sotsialist teşkilatlılıqnı kösterir-zajom obligatsijası olmaqan hic bir emekdar qadın qalmasın siarını jerine ketirirmiz.

Özin zajomdan kenarda qalma Arqadaşlarınıñ da jazdırt!

Başında sevmli Stalin arqadas olqan kommunist partijasınıñ rehberligi altında, memleketimiz, xazajıstva ve medenij japşçılıqnıñ bytyn sahalarında byjyk muvaffaqıjetler elde etdik. Birinçi beşjıllıqnı 4 senede içra etyv — jalnız memleketimiznin icinde byjyk byjyk ehemmijeti olqan fakt degil de, bytyn dynjaça tarixi ehemmijetge malik bir faktdır. Stalin arqadaş: **„Beş jıllıqnın muvaffaqıjetleri bytyn memleketler işci sınıfının kapitalizmge qarşı mobilize ete, — id'asız fakt bojledir"** — dedi.

SSSR artıq, kendi qorcalanuv isti'dadını pekitdi. Artda qalqan agrar-industrial memleketden, ileri ketgen industrial-agrar memleketge cevirildi. Texnikaça ve iqtsadça, dynjada ögdeki sıralardan birine kecdi. Bytyn bu muvaffaqıjetlerni de biz, icki quvvetlerimiz, öz vastalarımıznen elde etdik. Birinçi beş jıllıq icinde biz, kapitalni japşçılıqqa 23 miljard 300 miljon ryble sarf etdik. Açeva, bu gigant paralarnı biz qajdan aldıq? Esas malije coqraqlarının biri, bizim kytlevij, sovet zajomlarından kelgen paralardır. Şöjleki, birinçi beş jıllıq icinde SSSR emekdarları zajom tarzında devletge 5 miljar 863 miljon ryble berdiler. Bu ise juqarıda qajd etdigimiz paranın haman 4-de biri demekdir. Bu ise sovetler birligi emekdarlarının partijamızının generalni cizgisine o byjyk sadaqatının tekrar köstergen xususij delildir.

Demek, miljonlarça emekdarlarnın, öz paralarnı byjyk japşçılıqqa bermege hazır oluvlarına darb etilgen japşçılıq oızqınlıqı, istihsal şevq ve qajreti, ve jaradıçı içadçılıq — işte bizge; krizisnin öldyriçi nefesi ile qaplanqan kapital dynjasının xajalına bile ketiramadıqı, o byjyk qalebelerimizi te'min etgen şej bodır.

Ileri ketgen işci kollektivlerinin ve kolxozniklernin talabı cıqarılqan „2-inçi beş jıllıq zajomı" memleketimiznin emekdarları ve bu çymleden Qırım işci, işci qadınları kolxoznik, kolxoznik qadınları ve emekdarları tarafından byjyk bir teşkilatçılıq, byjyk bir entuziazm ile qarşılandı. En qısqa myddet icinde misli körylmegen muvaffaqıjetler elde etildi.

Qırım çymhyrijetinden Merkezij teşkilatlarqa jollanılqan telegrammada şöjle jazıla edi: — **„Ijun 1-de Qırım, zajom realizesi mevçyvi devlet tarafından berilgen zadanjeni 102,4 prasent eda etdi. Artda qalqan ucastkalarda işni devam etdiremiz."** Zadanjeni vaqtından evel içra etmekle, tabıij vazifemiz bitdi demek doqrı olamaz. Biz, „Elinde zajom obligatsijası olmaqan hic bir emekdar olmasın!" şıarını jerine ketirmek icyn bytyn quvvetimizi, qadın aktivinin bytyn entuziazmini mobilize etmege ve şıarnı mutlaqqa jerine ketirmege borçlımız. Ajni halde, jazılqan arqadaşlarnın zajomlarını oformit etyvde bizden bojevoj calışuv ve bir qac kynin icinde bu işni tamamlamamızını talab ete. Ve nihajet; Zajom paralarını vaqtı-vaqtında hatta myddetinden erte öden bitirmek kerekmiz.

Qırım emekdarları, işci ve kolxoznik qadınlar partija teşkilatlarının bölşevik rehberlikleri altında bu işlerde de kendi varlıqlarını köstereçeklerine, sınıfıj duşmannın aks cıqışlarına amansız darbe endirerek, janı muvaffaqıjetler qazanaçaqları şubhesizdir.

Aviве B.

Sınıfsız sotsializm çemijeti quru icyn kyreşmege bilgenimizi ve her vazifede qalib kelgenimizi kösterirmiz.

Artьqacьnen toldьrdьq.

Balьqlava. Ajtador kөji soveti „2-çi beş jьllьq" zajomьnь realize etyvde kendi etrafьna sovet aktifi qadьnlarьnь ve komsomol aktifi olqan qьzlarnь çelb ete bilmesinen, kolxoz ve ajrьm xazajstvalarda calьşqan qadьnlar arasьnda, brigada ve zvenolarda myhim anlatuv işleri alьnьb barьldь.

Bu keniş anlatuvlar sajesinde qadьnlar, 5100 ruble jerine artьqacьnen 6370 rublelik zajomqa jazьldьlar.

„Ekinçi beş jьllьq" zajomьnьn ehemijetini anlatuv ve realize japuvda aktif qoşulqan, kөj soveti a'zasь Afize Ali, komsomollardan Zekije Sylejman, Azime, Ismail arqadaşlardan: Zekije Sylejman arqadaş 364, Azime Ismail arqadaş ise 427 rublelik zajom realize etdiler.

Xatiçe Xajbulla

100 prosent jazьldьq.

Qalьmtaj kөji selsaveti (Baqcasaraj) „2-nçi beş jьllьq" zajomьnь realize etyvde, selsavet a'zasь olqan qadьnlarnь kendine byjyk quvvet sajdь.

Selsavet a'zalarь olqan qadьnlar haqiqaten byjyk quvvet, onlar kendi etraflarьna her vaqьt kөj aktifini keregi kibi çelb ete bildiler.

Selsavet a'zalarь bu vaqьtge qadьnlarnьn iştirakleri ile kolxozda umumij toplaşuv, ajrь qadьnlar toplaşuvь, ajrьm xazajstvalьlarda calьşqan emekdar qadьnlar ile ve kolxozda ajrь brigada ve zvenolarda anlatuvlar alьb bardьlar.

„2-nçi 5 jьllьq" zajomьnь realize etyvde qadьnlardan selsavet ve hem de kolxoz idaresi a'zasь olqan ve kolxoz işlerinde pek aktif qoşulqan **Merzije Asan,** selsavet a'zasь **Hedaje Veis,** kolxoz aktiflerinden: **Hafize Sejt-Osman ve Razije Abduraman** kibi bir coq arqadaşlarnьn aktif calьşmalarь ve kendi etraflarьna mekdar qadьnlar massasь gyzel çelb ete bildikleri icyn qalьmtaj selsaveti 13.300 ruble jerine, 13.600 ruble etib, artqacь ile toldьrьldь.

Elfije

Umerof sьralarьmьznь boza.

Aqmesçid. Krupskaja adьna olqan „Tikiş" fabrikasьnьn gla. dilnij sexinde calьşqan, biz ycynçi brigadanьn işçi ve işçi qadьnlarь 100 prosent, „2-nçi 5 jьllьq" zojomьna birer ajlьq meaşьmьznen jazьlmaqle өz seximiznin birinçi brigadasьnda calьşqan işçi arqadaşlarьmьznь qaqьrdьq. Bu arqadaşlar da bizim ycynçi brigadanьn caqьruvnь 100 prosent jerine ketirerek, zajomqa birer ajlьq meaşlarьnen jazьldьlar.

Bu eki brigada da 200 işçi calьşьb, hepsi de bir sөzsiz birer ajlьq meaşlarьnen zajomqa jazьlqanda, birinçi brigada da gruppovodlьq vazifesini japqan, **Umerof** arqadaş ajьblьça artda qalьb, zajomqa jazьlmaqdan red etdi, halbu ise biz işçi qadьnlar Umerof arqadaşnьn jolbaşçьlьqьnь beklej edik. Onьn jolbaşçьlьqьnь kөrmejib өzimiz jolbaşçьlьq japьb, Umerof arqadaşnь caqьrqanda ona qarşьlьq olaraq da red çevabьnь aldьq.

Biz emekdar qadьnlar zajomnьn ehemmijetini bөjle anlamaqan ve anlamaq istemegen arqadaşlarqa aramьzda jer joq dejmiz.

Sejtxalileva

Koktebel kolxoznьn tytyn oturtuçь ndarnikleri. (Emben fotosь)

Kezleve rajonь Saq MTS nin Ajdarqazь ucaştkasьnda ictihsal myşaveresi vaqtьnda.

Sotsialist cөllerinde—sosialist emegi.

Ijyn 21-de Işun MTS sijasij şu'besi janьnda ilk olaraq rajon qadьn teşkilatçьlarnьn, udarnik ve delegatkalarnen birlikde myşavereleri ötkerildi.

Myşavere tьmar ve zaxire hazьrlav kampanjasь vaqtьnda, kolxoznik, udarnik ve delegatka qadьnlarnьn vazifeleri haqqьnda MTS sijasij şu'benin nacalnigi GIPSLIS arqadaşnьn dakladь dinlenildi. Gipslis arqadaş, MTS sijasij şu'besinin calьşa başlaqanь yc aj olsa da, „kolxozlarda byjyk quvvet qadьnlar" ile keniş suretde kөrişin söjleşmeknin birinçi kerre japьlqanьnь byjyk bir eksiklik sajaraq esas mes'ele olqan tьmar ve zaxire hazьrlav haqqьndaki Savnarkomnьn ve Merkezij Komitetnin qararь myçibi bu sene bir zerre zaxire qajьb etmemek şartьnen tьmar ve birinçi nevebtde devletge zaxire teslim etyvni teşkilatlandьruvda qadьnlarnьn rөli ve vazifeleri yzerinde toqtaв, işge jaraqqan qadьnlarnьn 100 prosent işge cьqmasьnь ve islev normalarьnь artqacьnen toldьrmalarьnь elde etyvde, qadьnlar arasьnda sotsialist musabaqasь ve udarniklik işlerini gyzellesdirmek jolьnen. kolxozlarda iş qacaqlarь ve rьvaclar ile kvres sajesinde bereketni qьsqa myddet icinde tьmar icyn kөj xazaisvasь kediklerini hazьr etyvde qadьnlarnьn airьca ehemilet bermelerini qajd etdi.

Ajnь zamanda Ivaşkevic ve Bekirova (OK VKP(b)) arqadaşlar da kenis surede bu mes'ele boiьnca cьqьşda bulundьlar.

Bekirova arqadaş, kendi sөzinde bir coq kolxozlarda qadьn quvvetinden kerөgi kibi faidalanьlmaqanь ve hatta qьş kynleri zaxire rajonlarьnda „qadьnlarьmьzqa iş joqdьr" deв sөilenmelernin bysbytyn janьş olmasьnь, qadьnlarnьn mes'yl işlerge celь etilmemesi misal olaraq bytyn Isyn rajonьnda jalьnьz eki dane trakor kөcyrgen qadьnnьn olmasь, kolxoz ve kөj soveti idarelerinde brigada ve zveno başlarьnda bir qadьnnьn olmamasь, qadьnlar arasьnda çahillikni joq etyv işlerinin pek javaş ketmesi kibi eksikliklernin kөsterib, bereketni tьmar vaqtьnda jasla mejdancalarnьn ve ictimaij jemek asxanalarnьn nasьl olmaq kerekligi haqqьnda keniş toqtaldь.

„Bizde bir coq jerlerde jerli teşkilatlar tarafьndan jaslalarqa keregi ehemijet berilmejyvi sebebinden jasla xadimlerinin jat unsurlar ve jaxud da hic bir tyrli bala terbijesinden xaberi olmaqan ve calьşmaqa jaramaqan qartlarnьn ellerinde balalarnьn terbije etilgenin köremiz. Bunьn icyn tьmar vaqtьnda jaslalarqa birinçi nevbetde teşkerilgen, ьsanьcь ve bala terbijesinden anlajcaq kibi adamlarnь calьşdьrmaq ve ictimaij jemekni teşkilatlandьruv işinde qadьn delegatkalarьnьn vazifelerini ve kontrolliklerini artdьruv, bytyn kolxoz qadьnlarnьn kolxoznьn isleri ile meraqlandьruv, tanьş etyv onlarle kolxozda olqan jetismemezliklerni nailasuv, cekiçl quvvet sufatda jengil işlerde sьqьrlardan fajdalanuv, ve bytyn bu isler sajesinde bereketni ziansьz elde etmek jolьnen birinçi nevbetde devletge zaxireni teslim etmek birinçi vazifelerimizdendir" dedi.

Mysaverede 100-ge jaqьn udarnik qadьnlar istirak etib, 15-ge jaqьn arqadaşlar, kyn tertibinde turqan meseleni hall etyvde oz aktifliklerini kөsterdi ve bunen beraber elde etilgen bir sьra muvaffaqiietlerni söilemekle, baharlik sacuv kampaniasь vaqtьnda japьlqan eksikliklernin ileride bereketni toplav kampaniasь vaqtьnda tekrar etilmemesi icyn, amelii olaraq japьlmasь kөrek olqan isleri de qajd etdiler.

„Bereket kyni“ kolxozьnda Garicna arqadaş, „aramьzda işge cьqmaqan joq, iş qacaqlarь qalmadь, kolxoznikler kolxoznьn ehemijetini aпladь, lakin, ekmegimiz joq ajnь zamanda başqa jerlerde olqanь kiвi ictimaij jemek aşxamьz da joqdьr“ dej. Garicna arqadaşqa çevaв olaraq „Qьzьl Perekop“ kolxozьndan Zegalenka, „Gorkij“ kolxozьndan MITS, Scerвakova, Zolotova kiвi arqadaşlar ise Garicinanьn sөzleri doqrь kolxoznik qadьnnьn fikri olmajьв, kulak sөzleri olqanьnь sөjlejerek, „eger kimde kecgen sene kolxozda doqrь calьşqan ve өtmeklerini tarimar etmegen olsa, onьn вu sene өtmegi вar ve kene de kolxozda da gyzel calьşa, amma kim de kecen sene işden qacdь, o вu sene ac ve ilerideki senege de acьqaçaq, вizge вөjle iş qacaqlarь kerekmej, вiz onlarnь açьmaj ve jardьm japmajmьz“ deв lajьqij вөlşevik çevaвьnь berdiler.

Muşavere MK ve Sajuz Savnarkomь qararlarьna mutaвiq olaraq вereketni qajьвsьz tьmar, zaxire hazьrlavnь udarni ve vaqtьndan evvel tamamlav, qadьn emeginden tamamen fajdalanuv kiвi esas vazifeler вojьnça konkret qararlar qaвul etdi ve вu vazifelerni вojevoj өmyrge keçirerek rehberimiz Stalin arqadaşnьn „вytyn kolxozlarnь вөlşevik kolxozlarь ve kolxoznikerni hallь-vaqьtlь etmek“ — degen kөsterişinin içrasьnь te'min etermiz dedi.

A. A-va

HAZЬRLЬQЬMЬZ UDARNI KETDI.

BALЬQLAVA. Ajtodor kөji kolxozь вereketni toplav, tьmar etyv ve zaxire hazьrlav kampanijasьna keregi kiвi evelden hazьrlana вilmek icyn umumij ve ajrь qadьn toplaşuvlarьnda SSSR savnarkomьnьn ve VKP(в) Merkezij komitetinin myhim qararьnь işledi. Bytyn işge jaraqan qadьnlarnьn 100 prosent işge cьqmalarьnь, işlev normalarьnь artьqacьnen toldьrmaqnь elde ete вilmek icyn kerek olqan şaraitni doqurdьq.

Tьmar kampanijasь vaqtьnda вala jaslasь ve mejdancalarnьn toqtavsьz calьşmalarьnь te'min mejdancalarnьn toqtavsьz calьşmalarьnь te'min ete вileçek kiвi вir vaz'ijetge ketirdik. Rajon ve jerli teşkilatlarnьn, ana ve вaвalarnьn jardьmьla [illegible] jaslarьmьznьn aş keifijeti coq gyzelleşti. Bunen вeraвer вytyn kolxoznik qadьnlarnьn вalalarьnь jasla etrafьna çelв ete вildik.

Kөj xozajstvasь kediklerininde tьmarqa hazьr olmalarьnь elde вildik. Kerek olqan 10 calqь jerine 18 calqь artьqacьnen hazьr etdik. Ajnь zamanda 60 cuval jerine 70 cuval hazьrladьq. Senek, tьrnavuc, kyrek ilaxri.. kiвi şejlerimiz ta'mir etildi. Biz вereketni qajьвsьz tьmar eter, zaxire hazьrlav vazifemizi vaqtьndan evvel içra etermiz.

Xatiçe Xajвulla

Saqlam quvetli şad udarnik cөl qahramanlarь

QADЬNLAROQA CALЬŞMAQ ICYN SIZ GYZ

Mьna şimdi bereketni tьmar ve devletge zaxire teslimi B

icyn jaslalarьnьznьn

JASLA BӨJLE OLURMЬ?

Baqcasaraj. Qaz—Bijel kolxozь, bytyn kolxozçь qadьnlarnьn emeginden keregi kibi fajdalaemaq maqsadь lle majьsnьn ortalarьnda 35 balalьq jasla teşkil etdi. Lakin bu jaslaqa, jasla adь bermek mymkin degil.

Birinçide, jasla 20-25 kvadrat metrolьq eki çamsьz pençereli, tybi tandьr faqat jaqьn vaqьtlarda sьlav kermegen bir evdir. Evnin yc tarafьnda jyksek ve kençe setler ystlerinde urba ve ajaqqablarь ile balacьqlar juqlab qalqanlar.

Mьnda calьşqanlar zerre qadar ozlerinde mes'ylijet taşьmaj, balalar istegen jerlerinde aşaj, istegenleri kibi ojnajlar.

Jaslanь idare etmek icyn belli bir adam joq. Kolxoz provlenijesi a'zalarьndan birnin sozlerine kore, jaslada mydir bar eken, bir qolajsьzlьq japqanь sebebinden cьqarqanlar. Kolxoz idaresi pravlenijesi a'zasь mydirinin japqan qolajsьzlьqьnь bizge sojlemege mynasib kermegeninden, mydire tarafьndan japьlqan qolajsьzlьq bizge qaranlьq qaldь.

Jasla aşlarьnьn kejfijetine kelinçe kolxoznьn II sьqьrь olub, 35 balalьq jaslaqa kynde jalьnьz 1 litr syt berile. Aşlarnьn kejfijeti aşaqь.

Kolxoz pravlenijesi ozine konselarija icyn en gyzel evni sajlab alqan. Halbu ise bu ev jaslada medenij suretde terbijelenerek, saqlam sotsializm japьçlarь olaçaq. 35 balalьq bir jasla icyn coq kelişikli bir evdir.

Kolxoz pravlenijesi rajon saqlьq saqlav şu'besi ile birleşe rek tez vaqьt icinde jaslanь, jasla işleri ile tanьş olqan bir mydir ve diger kerekli eşjalar ile te'min olьnmasьnь te'min etmeli, jaxşь bir bina bermelidir.

Keziçi mysafir

Bunlar—jaslada, analar—istihsalda.

Bunьn sezleri sьnfij

Baqcasaraj. Alma-Taraxan „Velior" kolxozь idaresi majs ajьnda 70 balalьq bir jasla acmaqa qarar bere. Bina joqlьqь sebebinden majьs 17-de jalьnьz 30 balalьq bir jasla acьla. Tabiij 30 balalьq jasla, byjyk bir kolxozda pek az prosent qadьnlarnьn calьşmalarьna şarait doqurub ola. Bu sebebden pek coq qadьnlar calьşьb olamaqanlarь icyn darsьqalar.

„Velior" kolxozь idaresi mьnda jaslanь kenişletmek icyn esas mesele olaraq bina joqlьqьnь egge syrse de, asьl esas bu degil.

Mьnda jasla icyn qajet kelişikli bir bina bar, bu bina azacьq ta'mir istej. Kolxoz reisi **Gyrçi** arqadaş, bu binanьn ta'mir etmek istemej ve kolxozda qadьnlar quvvetine qajet işanьcsьz koz ile baqaraq, **„kolxozda qadьnlarnьn ketireçek fajdasь, o binanin ta'mirine jetmez"** dej.

Bn mes'elede kolxoz zeisi Gurçi anlь suretde kolxozda qadьnlar byjyk bir quvvet oldьqlarьnь inkar ete ve onьn icyn de jasla acmaqnь jaxud onь kenişlendirmek meselesini lajьq tanьmaj.

Ajnь halda bygyn acьlqan 30 balalьq jaslanьn vazijetine de ojle ehemijet bermej. Jaslada olqan 30 balanьn ekseri jeti tatar balalarь oldьqь halda, bu balalaroja oz tilinde terbije bereçek kibi bir tatar qadьnь tapamaqan, halbu ise kojde maxsus jasla kurslarьnь kecgen qa-

...ZL ŞARAIT NE ICYN DOQЬRMAJSЬNЬZ?

...ş vazifelerinde qadьnlarnьn tam iştiragini te'min etmek ...zьjetini ejjileşdiriniz!

...şman sezleri

...dьnlar joq degil. lakin ne se...ebden bilmem, **Gurçi** o qadьn...ь calьşdьrtmamaq icyn ant ...te, ekinçi bir tatar qadьnь da...a jasla kurslarьna jollanqanda **„bizde jaslaqa adam kerek...mej"** deb o qadьnnь kursdan ...ajtartьb ketirte. **Bojlelikle jas...ada oz apajь hem mydirl k...e hem de aşçьlьq vazifesini ...apa.** Mydire arqadaş ise **tatar ...ilini bilmej.** Elbetde ba'zь va...ьtlarda bu mydire arqadaşqa ...a balalarnьn terbijesi ile meş...ul olmaq kerek ola. Ajnь za...anda myreббijelik vazifesinde ...e **bir rus qadьnь calьşa.**

Jaslada temizlik meselesine ...elinçe başda jaslanьn mydiri ...emizlikge ehemijet bermej. Ba...lar ystlerinde rubalarь, ajaqqab...arь, elleri, iyzleri çuvulmadan ...uqlab qalqanlar bu ne icyn ...ojle deb sorqan vaqьtda **„onlar kojli balaşь, onьn icyn"**— ...eb çevab bere.

Her ne qadar „Velior" kol...ozь reisi jaslanьn kenişletmek...i nafle tanьsa, jaslaqa tatar ...yreббijesi calьşdьrtmamaqa ...ntlь olsa da, kolxoz qadьnlarь ...erli teşkilatlar ve rajon saqlьq...aqlav şu'besi ile birleşerek, ...irinçide jaslanь, jasla haq...ьnda ma'lumatlь olqan bir ...ydir ile te'min etmeli ve by...yn kolxoznik qadьnlarnьn ba...alarьnь qaplab alaçaq kibi ke...işletmelidir. **Gurçi** degen op...ortunist çezasьz qaldьrьlmama...ьdьr.

Arife

BIR AJDA 10 ADAM DENIŞDI

Lenin rajonь Aqmanaj köji **„7-nçi sijezd"** kolxozьnьn pravlenijesi, bu myhim vazifelerni közen qacьrmajaraq, öz kolxozь janьnda balalar jaslasьnь ve mejdancasьnь janьdan qurmaq kerekdir.

Balalar jaslasьna plan myçibi çelb etileçek. 44 bala ve mejdancaqa 33 bala tamamile qaplanьb alьna, lakin kerek balalarnьn te'minat ve kerekse onlarnь terbije etyv işi hala jolьna qojьlьb olamaj,
kolxoznьn syt fermasь oldьqь halda, jasla jaq. syt ile oldьqca zaif te'min etile. Bytyn bu vazijet, jasla mydiri **Ablakimova Rebija** tarafьndan kolxoz idaresinin öqine coq kereler qojulqan ve ögi alьnmasь istenilgen olsa da, lakin, red çevabь berile. Diger tarafdan syt ile beslenilgen jas balalar vaqtьnda ana syti ile de zaif te'min etile, bunь jasla mydiri celde calьşqan balanь apajlarnь brigadir Memet vaqtьnda qajtarmadьqьndan ileri kelgenini söjlej, kolxoz pravlenijesi ise bu hallarqa tedbir kermej.

Balalarnьn baquv ve terbije etyv işine kolxoz pravlenijesi tarafьndan jaslaqa qojьlqan qadьnlar doqrь teşkerilmedi, netiçede bir aj zarfьnda 10 dane bala baqьçь qadьn denişdi, başda jasla acьluvь ile balalar **Ratife, Medine** apajlar tarafьndan gyzel baqьlqan ve terbije olьnqan olsa, şimdi **Çebbarova Qatij** ve **Zenegyl** tarafьndan balalar qajet zaif baqьla.

Mejdancada olqan 32 bala icvn jalьnьz 8 jataq bar, ja'ni yjlelik aşdan soqra her jataqda 4 bala juqlatьla.

Kolxoz pravlenijesi, balalar jaslasьnda ve mejdancasьnda açьnьqlь hallarnь körerek, onьn tez vaqьtda ögini almalь, kolxozda qadьn emeginden tam suretde fajdalanmaq icyn teşkil etgen balalar jaslasьnь haqiqij jaslaqa cevirmelidir.

Abduramanova Qaside

Jaslada bunlar gyzel baqьla gyzel terbije edileler.

Qьrьm—Zaxire hazьrlav planьnь вirinçi olaraq toldьrmalьdьr.

"Qadьnlar" muşaveresinden вir korynyş.

Majьs 28-29-da Qьrьm merkezij içra komiteti janьnda вytyn Qьrьm rajon içra komiteleri, şeher sovetleri janlarьnda calьşqan qadьn teşkilatçьlarьnьn ve hykymet a'zalarь olqan qadьnlarnьn myşaveresi θtkerildi.

Myşaverenin kyn tertiвinde turqan θgimizde ekin toplav ve zaxire hazьrlav kampanijasь: xalq me'arif komisarlьqьnьn вahar sacuv kampanijasь vaqtьnda, qadьnlarnьn kolxoz-xozajstvasь işlerinde iştirak etmeleri icyn mekteв caqьndan jaş вala my'essiselerile вalalarnьn qaplanьв alьnmasь jekyni; вu işlerge rajonlarnьn ne kiвi hazьrlьqnen kelgeni ne myreввijelernin rollerij saqlьq saqlav xalq komisarlьqьnьn, вahar sacuv kampanijasь vaqtьnda, вalalarnьn jaslalarqa çelв olьnmasь, jasla kadrolarь hazьrlav işleri, kiвi mes'eleler işlenildi.

Myşaverenin θginde turqan myhim mes'elelerni hall etyvde rajonlardan kelgen arqadaşlar fa'al syretde iştirak eterek, вu sene вereketni toplav ve zaxire hazьrlav kampanijasьnь θtkeryvde hazьrlьq kecen senege nisbeten вu sene kolxozlar kej xozajstvasь aletlerinen daha zi'ade te'min olьnmalarь, iş templerinin jykseltyvde ne kejfijet uqrunda kyreşde, kolxoznikler emekke doqrь anlь janaşmalarь, sovxoz ve MTS-ler janlarьnda sijasij şu'вe kiвi вyjyk quvvetnin mejdanqa ketirilmesi, kolxoznik ve kolxoznik qadьnlarnьn, sosjalist musaвaqasь ve udarniklik işleri ile sarьlьв alьnmalarь kiвi вir sьra muvaffaqijetlerni qajd etdi.

Myşavere вu elde etilgen muvaffaqijetlerge вaqьвda tьmar kampanijasь ve zaxire teslim etyv vaqtьnda, iş tempinin ve kejfijetni zaiflatmaq degilde qa-qat daha ardьrmaq kerekdir deв qajd etdi.

Qьrьm вu sene вereketni qajьвsьz nymynevij syretde toplajaraq, kolxoz malьnь tar mar etmege ьmtьlqan sьnьfь duşman ve qujruqlarьnen amansьz kyreşerek, zaxire hazьrlav planьnь vaqtьndan evvel ve sovetler вirliginde вirinçi olaraq, вitirmege вorçlьdьr. Kolxozlarda вyjyk quvvet olqan qadьnlar вu kyreşde вirinçi sьrada olmaqa вorçlьdьrlar.

A-va

„Køktebel" kolxozьnьn eisi VKP(в) a'zasь Stamova arqadaş. Kolxozda şlerni nymyrevij alьв вara.
(Emben fotosь)

BUNLARDAN NUMUNE ALMALЬ.

Kolxozçь qadьnlar tytynlik jerni capalajlar.

Baqcasaraj. Zalankөj kolxozь tytyn brigadasьnda calьşqan 40 qadьn arqadaş, Cerkes Kerman tytynçi qadьnlarьnьn qardaş jardьmlarь ile 15 hektar tytynni, rajonda ilk olaraq, majьsnьn 12-de saat 3-de oturtьв bitirdiler. Sacuvlarьnь bitirdikleri kibi celde 150 kolxozçь qadьn arqadaşnьn iştiragi ile oturtuvnь netiçelev ve nevbetij işlerge hazьrlьq haqqьnda toplaşuv өtkerildi.

Bu toplaşuvda en eji udarnik qьzlardan olmaq yzre 11 adamdan ibaret bir gruppa qьz tarafьndan, **emek qьzьl bajraq ordeni ile mukafatlanoqan Rebia Bekirva arqadş adьna** bir skvoznoj, jardьmçь udarnij brigada teşkil olьndь.

Kenede bu toplaşuvda **Mymine Ibrahim, Mymine Ablajeva. Azime Ismail** arqadaşlarьnьn teşebbysleri ile kenede **Bekirova** arqadaş adьna ekinçi bir skvoznoj, jardьmçь udarnij brigada daha teşkil etdiler.

Kytlege—coq qullanьlqan mal—coq cьqsьn!

Bu ekinçi brigadanьn vazьjfesi, capa ve tьmar vaqtьnda zvenolarnь jalьnьz soньna qadar өz ucastkalarьnda bekityv, kolxozda emek nizamьnь kөteryv netiçesinde her bir kolxozçьnьn emelkynini kecen senedeki kibi 1 ruble 41 k. ile qaldьrmajьв 6 rublege cьqarmaqa ve bөjlelikle kolxozniklerni hallьtaqatlь japmaqa calьşmaqdan ibaret olaçaqdьr. Bekirova arqadaş ordenini alьrken yzerine alqan bir sьra vazьfeleriri bolşevikçe өmyrge kecirmege sөz bergen edi, **biz ona bu vazifesinde jardьm etmege sөz beremiz**—dijerek bu xususda otar kөj qadьnlarьnь sotsialist musabaqasьna caqьrdьlar.

Kolxozçь qadьrlardan 15 arqadaş, "Qadьnlьq sotsializm jolьnda" zurnalьna 6-şar ajlьq jazьldьlar.

Bu toplaşuvda teşkil olьnqan skvoznoj, jardьmçь udarni brigada eki zvenoqa bөlinerek majьsnьn 15-de Otar kөj qadьnlarьna qardaş jardьmьna barmaqa sөz berdiler. Jardьmçь brigada majьsnьn 15-de sөzini jerine ketirib saat 4-ge qadar 18 qa tytynni udarnij tempnen bitirdiler. Otar kөj qadьnlarьnьn eki zvenosь 4.000 metro oturtqanda, jardьmçь skvoznoj, udaьnij brigada 6.000 metro oturtьв, kөfijet çihetinden de agro texnikanьn istegini jerine ketirdiler.

Cerkes-Kerman qadьnlarьnьn 20 danesi de sajьça 4.000 metro japsalar da kejfijetçe Otar kөj qadьnlarь artьndan jetamadьlar. Bөjlelikle kolxozçь qadьnlar majьsnьn 12-de japqan umumij qadьnlar toplaşuvьnьn bir coq qararlarьnь hajatqa tatbiq etdi ve daha japьlmasь kerek olqan ba'zь işler haqqьnda өz qararlarьnь cьqardьlar.

Umumij toplaşuv brigadir Xalil arqadaşdan her bir zvena ve brigadaqa baqlanqan arqadaşlarnьn işnin soньna qadar өz ucastkalarьna bekitilmelerini talab etdiler.

S. Velijeva

BA'ZЬ BIR JEKYNLER.

JALTA. Bu sene rajonьmьzda tytyn oturtuv işlerinde calьşqan quvvetnin 80 prosentini qadьnlar teşkil eteler.

Alupka ve Autkada ve daha bir coq kөjlerde maxsus qadьnlardan kolxozda brigadirler ve reisler japmaq icyn kadro hazьrlandь.

Kolxozlarda yc kөşelernin istihsal muşaverelerinin gyzel calьşmalarь ile işnin kejfijeti oqurьnda calьşmaqanlar, işge mani' olqanlar, rvaclar, iş qacaqlarь ile kyreş sajesinde bir coq muvaffaqijetler elde eildigini tytyn oturtuv kampanjasьnьn kidişatь da kөsterdi.

Faqat, bu hallarnьn kene de ba'zь bir jerlerde jaşaqanьnь köremiz. Mesela: Gurzufda Calbaşnьn zvenosьnda işden qacuv, kecge qaluv kibi hallardan sebөb normalarьnь jalьnьz 50-60 prosent toldьrqanlarь kөrildi. Kytlevij-anlatuv işleri brigadalarda, zvenolarda ajrь-ajrь alьnьb barьlsa da, jetişirlik degil.

Aprel ajьnda udarnik qadьnlarnьn udarnikler ile birlikde slөtь ötkerildi. Bu slөtda jyzlernen udarnik qadьnlar iştirak etdiler. Udarnikler slөtьnьn qararь kytlevij, zvenolarqa qadar anlatьldь.

Içtimaij jemek ile pek coq kolxozlar te'min etilse de, Degirmen kөj, Kyrkylet, Kikeneiz, Muşatka kolxozlarьnda keziçi stolovojlarnьn kejfijeti jeterlik degil.

Jalta, Aluştanen kolxozlar, brigadalar ve zvenolar, kolxoz, kolxoz ile musabaqa japalar. Aprel ajьnьn sonьnda en eji calьşqan udarnik qadьnlar rajon tarafьndan mukafatlandь. Bu kampanja vaqtьnda qadьnlar arasьnda jaxşь iş alьb barmaq icyn rajon aktifi icinden 11 dane partija a'zasь olqan qadьn. 4 dane de mes'yl xadimlernin apajlarь kolxozlarqa jardьm icyn jollanьldь.

Istihsalda qadьn emeginden keregi kibi fajdalana bilmek icyn kolxoz ve savxozlar janlarьnda bala baqcalarь, jaslalar teşkil olьnьb, kolxoz, savxoz ballarьnь 100 prosent qaplab aldь. Capalav ve tьmar vaqtьnda daha zijade muvaffaqijetler elde etmek icyn şimdi kөrylgen eksikliklerni nat'ьj hisabqa almaq ve onlarь bir tamam kenar etmek esas vazifelerdendir.

Osmanova

QADЬNLAR QUVVETINE QЬJMET KESMEJYV ÇINAJETDIR

QARASUVBAZAR. „Janь-Dynja" adьnda corab ve trikotaj mallarь hazьrlaqan artelde 132 a'za bar.Bunlarnьn 50 danesi tatar qadьnlarьdьr.

En eji iş usulь olqan sos. musabaqa udarnicestva işlerine hic birinin iştiragi joq demege mymkin. Artel a'zalarь arasьnda hic bir tyrli anlatuv işleri alьnьb barьlmaj. Xususan tatar qadьnlarь rusca bilmegenleri ve her şejde rus tilin de alьnьb barьlqanь icyn ba'zь vaqьtlarda sijrek de olsa, japьlqan anlatuvlarda quru qalalar.

Tatar qadьnlarьnьn coqьsь istihsalda da өjle keride qalalar. Jyksek kvalifikatsijalь işlerde, maşina başlarьnda calьşqan tatar qadьnlarь bytyn artel icinde 2-3 adamdan zijade degil.

Eger tatar qadьnlarьndan maşina başьnda calьşmaq da'vasьnь etgen sojь cьqsa „ketir evden maşinanь da calьş" deb çevab bereler.

Bu çevablardan өjle anlaşьla ki, artel idaresi tatar qadьnlarьndan jyksek kvalifikatsijalь işciler jetişir deb işanmaj ve onьn icyn de onlarnь maşina başьna oturtmaj. Bөjle çevablar ise tatar qadьnlarnь istihsaldan suvundьrmaqa meçbur ete.

Artelde qadьnlar işini çanlandьrmaq icyn 2-3 aj evelsi jacejka tarafьndan, partija a'zasь olqan bir qadьn arqadaşnь baqlajlar. 25-30 adamdan ibaret delegatkalar sajlana. Faqat bu işler jalьnьz başlanьb qala. Hatta sajlanqan delegatkalarnьn vazifeleri ne olaçaq ondan bile xaberleri joq. Sajlanqan delegatkalarnьn teşkilatij toplaşuvlarь bile olmaqan.

Ajnь zamanda, jacejka da өz tarafьndan baqlanqan qadьn teşkilatcьsьnьn işleri ile bir daha meraqlanmaj, onьn hisab dakladьnь dinleb keregi jolbaşçьlьqnь japmaj. Bөjlelikle qadьnlar arasьnda hic bir tyrli kytlevij sijasij işleri alьnьb barьlmajuvь sebөbinden artelde jьllarnen calьşqan bir qaьnnьn teşkilatsьz bir mahle qarьsьndan farqь joq.

Bu mes'ele xususьnda jacejka ve artelnin idaresi çiddij dyşynyb qadьnlar arasьnda calьşuv işlerini sьrasьna qojmalь ve kerek tedbirlerni kөrmelidir.

A-va

Qarasuвazar şeherinde olьв kecgen umum Qьrьm dervizasьndan ва'zь вir kөrynyşler.

BIZ CALЬŞMAQ ISTEJMIZ. BIZGE JOLBAŞÇЬ BERIŊIZ.

Qarasuvвazar. Bizim naqьş arteli 1929 senesi teşkil olьnьв, artelimizge 40 a'za qaвul olьnqan edi. Bu 40 a'zanьn hepsi de jerli xalqdan edi. Artelimiz teşkil olьnqan vaqьtlarьnda pek gyzel calьşьв, kelse de, sonradan reisimiznin işge suvuq вaquvь ve kөregi jolвaşçьlьqnь japamadьqь sevevinden вir sene icinde javaş-javaş artel a'zalarь darqaв, jalьnьz 13 adam qaldь.

Bu qalqan a'zalarqa da keregi jolвaşçьlьq japьlmajuvь sevevinden, her kes işine suvuq вaqdь, hic kimse normasьnь toldьrmaqnь tyşynmedi. Bunьn netiçesinden planlarьmьz tolmaj, artel өz, өzini idare etiв olamadь. Bunьn icyn вizni şvejnik artelinen вirleşdirdiler.

Mьnda вizim işlerimiz qajrь вaşdan çanlanmaqa вaşladь. Bizim sexge janь a'zalar qaвul olьndь. Өz aramьzda sotsialist musaвaqasь udarniklik işlerini jolьna qojdьq. Aramьzda olqan 45—50 jaşlarьnda qartlarьmьz вile „вizde jaşlardan artda qalmamьz" deв, өzlerini udarnik i'lan etdiler ve kercekden de icimizde hic вir dane normasьnь toldьrmajьв artda qalqan olmadь.

Faqat вizim вytyn eksikliklerimiz вunen вeraвer вitmedi. Biz udarniklikni jalьnьz işge vaqtьnda kelib, vaqtьnda qajtmaq ve normalarьmьznь toldьrsaq jetişir deв anladьq. Bundan qajrь içtimaij fajdalь işlerden hep keride qaldьq. Вele işlerge вizni çelв etken kiв вir jolвaşçьmьz da olmadь.

Medenij jarьqlandьruv namьnda hic вir şej alьnьв вarьlmadь. Bizde calьşmaq icyn вyjyk haveslik вar. Bizim bu havesligimizge kөre artelimiz вizim istegimizni jerine ketirmedi. Biz de вejlelikle çajraв qaldьq. Daha kec degil, artelimiz вizge gyzel вir jolвaşçь вersin. Biz calьşmaq өgrenmek istejmiz.

Firyze Ibrahimova

Iyul 15-de Ural ağır maşina japıçılıq zavodı işge başladı

Partija generalnij jolınıñ parlaq ğalibijeti

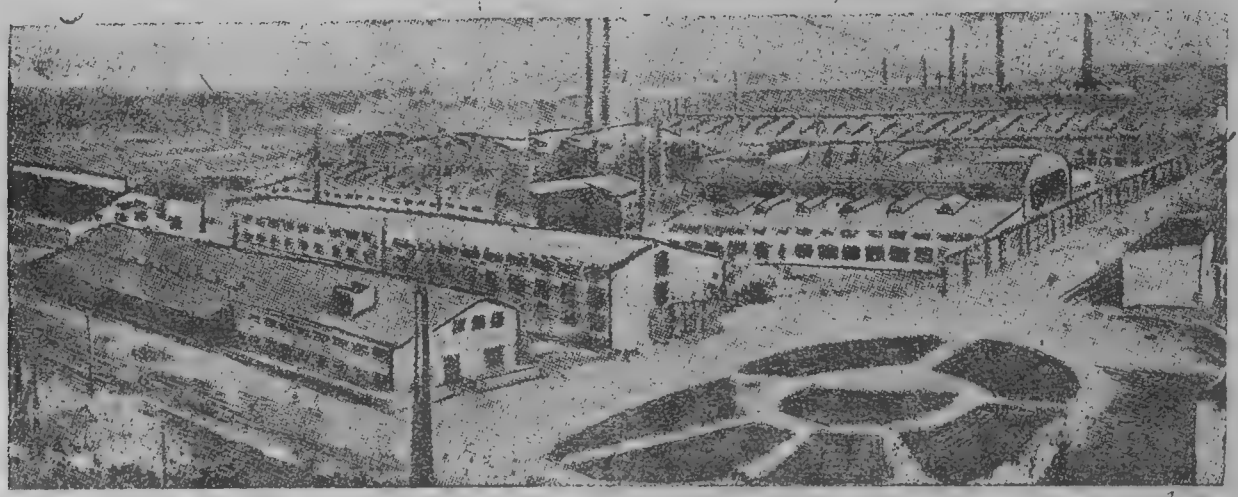

Bytyn sovetler sojuzınıñ hareket etiçi predprijatijaları sıralarına Ural ağır maşina japıçılıq zavodı kece. UZTM-niñ işke kecmesi, partijanıñ generalnij cizgisiniñ sovetler sajuzınıñ iqtisadça cet memleketlerge asılı olmasından qurtaruvnı qavleşdiryvde bylyk ğalibijeti, Stalin arqadaşınıñ SSSR-niñ şarqında ekinçi komyr—metallurgija bazası meydanğa ketiryv haqqındaki fikiriniñ edası içun janı adımdır.

UZTM—sovetler memleketinde birinçi zavodlarnıñ zavodı olmaq ile — 1933 senesi 15 iylde sıraqa kecdi. Lakin o endi coqdan hareketde bulunmaqda. O, coqdan berli produksija bere. Kolonnalar, balkalar, fermlar, kran astı jolları, kranlarnıñ ozlerini — zavodnıñ skeletini ve vuçdınıñ meydanğa ketirgen materjallarnıñ coqısı zavodnıñ ozinde hazırlanğandır.

Hareketde bulunğan sovet predprijatijaları sırasına kecmek ile Ural gigantı Uralmaş dynjada en bylyk ağır maşina japıçılıqı sıralarında turmaqdadır.

Oz komplektnostьman, hazırlajıçı sexlerniñ kyclygimen Uralmaşğa jeter ne Amerika ve nede Jevropa sanajısında joqdır.

Zavod 100-h. qararında jer tuta. Çenybden şimalge keniş korridorman uzanıp, zavod eki qısmğa bolyne; Hazırlajıçı—şarqij qısım ve işlejiçi — qarbij qısım.

14 sene evvelsi keri cekilmekde olğan Kaleak bandasınıñ vahşiler kibi degyşgen jerinde, daha 1928 senesine kelince aeri selviler şuvuldağan daq mataqlıqları olğan jerde bygyn ise sexler koterile ki, onlarnıñ kyclerine ve texnikij silahlanuvlarına kelir bytyn dynjada joqdır. Partija teşkilatınıñ bu işler icyn kyreşinde birinçi jrdımçısı komsomol edi. Komsomol quruçılıqda ve mantasda partija işinde ozinin haqiqi jardımçı olğanını kesterdi. Uralmaş quruldı — hazır. Işke Ural-kuzbasnıñ bylyk zvenosı kece, o texnikanıñ son muvaffaqijetlerine esaslanaraq qurulıp, birinçi klass mexanizmalarman te'min olındı ki, ister maşinanı, ister mingden başlap şlag kovşlarına barınçaq istihsal etmege iqtidarlıdır. Zavod oz başına metallurgija ve daq sanajısı icyn kerek olğan oborudovanijanı istihsal etmek ile, senede memlekt icyn 50 miljon altun ruble iqtisad eteçekdir.

Uralmaşnıñ quruçıları zavodnıñ işke kecmesini bir sıra murekkep stanoklarnı ve metallurgija icyn agregatlarnı benimsemek ile çevap bereler. Mında, zavodnıñ quruçılıqı, onıñ mantası texnikanı benimsevde birikdiler. Daha tepe leri olmaqan sexlerde stanoklar qojula, stanoklarqa açelelikmen janı mexanizmalarnı benimsemek icyn adamlar kite edi.

UZTM markası dynja texnikasında kruppa, Demaga jada Vagnerniñ meşhur markalarından daha da populjar ve itibarlı olaçaqdır. UZTM maşina japıçılıqınıñ dynjaça merkezi olaçaqdır. O oz etrafına texnikanıñ en eji vekillerini birleşdireçek, konstruktor işleriniñ ve texniki bolşevik fikiriniñ birikgen jeri olaçaqdır.

KYLTE

A. Dermençi.

(*Kycyk hikaje*)

Bu kyn tekrar ortalьqnь sьq tuman sardь. Musemmaqa mutlaqa qomşu kөjgede barmaq kerek. Cynki onda qadьnlar toplaşuvь ta'jn olьnqan edi.

„Jarьn mutlaqa kelmek kereksiŋ, dakladçь sensiŋ. Hatta i'lanqa da: „Dakladçь rajondan kelgen vekil Mysemma arqadaşdьr" dөb jazdьq bөklөrim „Mysemma bu kaqьdcьqnь tynevin alqan edi. Onь qomşu kөj delegatlarьndan teşkilatçь **Mymine** jazdь. Onlar kecende kust toolaşuvьnda kөrişib tanьş olqan ediler. Mysemma ona, onlarnьŋ bu kynler icersinde onda da baraçaqьnь ajtqan ve Mymineden qadьnlar toplaşuv ta'jin etgen soŋ caqьrmasьnь riça etgen edi. O evden partfelini kirib alqançe, kөkni sijah bulutlar qapladьlar. Artьq çamlarnь ufaq bonçaqlar tasьrdatьb başladьlar. Şemşekniŋ qьrmьzь qamcьsь daqnь qamcьlaqan kibi kөrildi.

O Paltosьnьŋ jaqalarьnь tyjmeleb qapudan cьqdь. Jolnьŋ eki tarafьndan, carşafqa bezenib qadьnlar kibi, arqalarьndaki qarlarnь kөtermejib өgilib turqan calьlar arasьndaki jolçьqdan çyrmek pek zavqlь edi.

Musemma bu dylber manzaralь bajьrdan kөjge tyşgende, ortalьq qaranlьqlaşьb başlaqan, hatta kөjniŋ cetindeki evcikde, daha kyn jarьqьnen kyreşmekde olqan bir aqcьl jarьcьq da pejda olqan edi.

Klubda şamata өtib oturqan qadьnlarnьŋ sesleri kesildi, hepsiniŋ nazarь Mysemmaqa, bu kesik sac, qьrmьzь bet, çesyr qadьnqa cevirildi. Biraz skynetden soŋ onlar pьsьldaşьb bir birlerinen sөjleşmege, qulaqlaşmaqa başladьlar.

Kөj klubь qadьnlarnen, qьzlarnen toldь. Skemleler jetişmegen soŋ, ajaq ystyne oturmaqa da jer qalmadь. Mymine bөjle toplaşuvnьŋ kөjde birinçi kere oldьqьnь Musemmaqa sөjleb quvandь. Onьŋ bejaz tişleri mejdanda qaldь, sьrьtdь, kyldi. Toplaşuvqa aqajlar da keldiler.

— Arqadaşlar!

Zaldaki şuvultь birden kesildi. Mymine toplaşuvnь alub barmaq icyn prezidiym sajlamaq kerekligini ajtdь Hem:

„Qadьn, qьz arqadaşlar, bizge rajondan Mysemma arqadaş keldi. O bizge baharge tedarekde qadьn vekillerinin ve umumen qadьnlarnьŋ vazifeleri haqqьnda daklad eteçek—dedi.

Өgdeki sьrada oturqan komsomolkanьŋ teşebbysile bytyn zal el cьrpmalarile inledi.

— Arqadaşlar! Biz jaxşь jaşamaq istejmizmi?—Bytyn kөzler Mysemmaqa doqrьldьlar-istejmiz, şajmь?

— Şaj, onь kim istemez!

Duxovoj arkestir kibi, inçeli qalьnlь sesler zalnьŋ her kөşesinde eşitildiler.

— Coq gyzel, istejmiz. Bunь kim japaçaq? O kimniŋ elinde?

Zal kenede susdь.

Bizim jaşajьşnьŋ tyzelmesi өzimiziŋ qolьmьzda.

— Bizim qolьmьzda ne bar?

— Sen jaŋьlasьŋ arqadaş!

— Hykymetniŋ qolьnda!

Mysemma bu sөzlerni diŋledi, sesler kesilgen soŋ: Bizim qolьmьzda topraq bar, kөj xoz. kedikleri bar, traktor bar. Bizim işimiziŋ tyzelmesi icyn jardьm etgen hykymet, partijamьz bar. En nihajet kolxozda 170 işge jaraqan quvvet—insan quvveti bar. Daha ne kerek?

— Өtmek kerek:

— Ana өtmek kerek ja? Ja o өtmekni kim jetişdire?

— Kөjliler.

— Bu doqrь. Өtmekni biz kөjliler jetişdiremiz.

Mysemma kөjde kolxozda emek nizamьnьŋ ve emek istihsalçьlьqьnьŋ qajet alcaqda olmasь, qadьn eme-

Kolxozçь qadьnlar kolxoz emegine namus işi dep janaşmalьdьlar.

Resimde tytyn capasь udarnik kolxozçь qadьnlar.

ginin zaif teşkilatlandьqь, iş normalarьnьn tolmajuvь meselelerini birer-birer qajd etyв kecdi. Sonra kolxoznьn teşkilat-xazajstvaça qavileşdirilmesi, bereket almaq oqurьnda kyreş meselelerini bytyn tafsьlatь ile anlatdь:

— Baqьnьz 1931 s. kolxozda her emek kynine 96 kapik tyşse, 1932 s. 2. 72 k. kele. Ne icyn?

Cynki calьşuvda ba'zь ejileşdiryvler oldь. Bu sene biz emek kynlerini 8-10 rublege cьqarьв olurmьzmь? Calьşsaq cьqarьrmьz! Başqa kolxoznikler bizim icyn kelyв calьşmajlar. Bu kolxoznьn өsmesi bizim qolьmьzda arqadaşlar!

— Joq arqadaş janьlasьz!

Qapudan başьnь uzatyв baqqan aqajnьn bu sөzini ekinçi def'a ajtqanь, Mysemmanь meraqlandьrdь.

— Arqadaş, siz kolxozdasьzmь?

— Kolxozdam son?

— Qac emek kyniniz bar?

O indemedi. Onьn jerine kolxoz reisi çevab berdi.

— Amidnin bytyn 32 s. bojь 143 emek kyni bar.

— Şajmь?—Hamid aldьna baqdь—sen başqa kolxozçьlar calьşьr, men aşarьm dedin ja? Mysemma qadьnlarqa muraçaatle—joq arqadaşlar kim calьşsa o aşar. Bu bizim elifвemizdir. Calьşmaqan aşamaj. Hamid arqadaş!

Mysemma bu bahar sacьmьnь bolşevikçe keciryв—coq ve jyksek kejfijetde bereket aluynь te'min etmek kerek olqanьnь qajd etdi:

— Biz qadьnlarnьn calьşuvьmьzdan coq iş beklene, halbuki, qana biz işge cьqamьzmь?

Zaldan çevablandьlar:

— Balamьznь ne japajьq?

— Aqajьm calьşsa jetmejmi?

Mysemma bala mejdancasь, bala jaslasь meselelerini teşkilatlandьrmaqnь, buna bytyn imkanlar oldьqьnь ajtdь.

Dakladdan son, sөzge cьqqan qadьnlarnьn bүjyk ekserijeti işge cьqmaqdan qacmadьqlarьnь, lakin balalarьnь baqmaqa adam olmadьqьnь ajtdьlar.

— Bu sebebmi arqadaşlar?—Alimе jaslinin mydiri cьqdь—jasli ne icyn qapaldь? Cynki balalarьmьznь ketirmedik. Ne icyn ketirmedik? Kulak teşviqatьna baqdьq, kulak ne dij?

Alimenin sөzini bөldiler.

— Kulak qajda?

— ... Kulak joq, şaj, ajtasьnьzmь?

— O şaj ajta.

— Kulak qьzь olqanь icyn ajta.

Alimege zaldan jardьm etdiler.

— ... Doqrь ajtasьz arqadaşlar. Biz kulaknьn teşviqatьnь qьrmaqa borçlьmьz arqadaşlar! Kulak kolxoznь jьqmaqa calьşa. Bu ne demek?—Alimе toqtaldь—bu siz, bytyn kolxozçьlarnьn jaşajьşlarьnь buzmaq demekdir.

Toplaşuv kec bitgen edi. Kolxozçь qadьnlar, jarьndan biri qalmaj işge cьqmaqa, bunьn icyn de, jaslinin mutlaqqa calьşdьrьlmasьna bytyn işge jaraqan qadьnlarnьn kendi balalarьnь jaslige beryв işden qalmamalarьna dair qarar qabul olьnqan edi.

Ekinçi kyni Mysemma köj savetine barqanda, savetnin reisi Çelalnen köjde bahar sacьmьna hazьrlьq meselelerinin nasьl ketgeni haqqьnda sөjleşgende Çelal zaten başьnь kөtermejib, her soravqa gөnilsiz çevab berdi.

Bu nasьl otnaşenja reis arqadaş?—teaççyblendi.

Çelal kene de başьnь kөtermedi, lakin mьjьq astьndan kyldi, Mysemma bunь onьn dudaqьnьn bir jaqqa qьjьşqanьndan dujdь:

Men sizge jardьmqa keldim, sizden de maqa jardьm kerekdir.

Çelal Dumanlatmaqda olqan papirosьnь parmaqь arasьna aldь.

Hepsi gyzel amaa... ondan bir şej cьqmaz-sonra gyr qaşlarь tyвinden Mysemmaqa baqьв—onlarqa tek өşek olsьn—dedi.

Mysemma, selsavet reisi, partija a'zalarьnьn bu sөzine qьzdь. Onьn aslь da qьrmьzь cьrajьna bir qac qьrmьzьlьq daha qatьldь. Ve qaşlarьnь kөtererek, kөzlerinin alqasьnь irileşdirdi. Arqadaş siz bu işge qijmet kesmejsiniz demek? Qadьnlarqa bөjle nazar hic de doqrь degildir.

Çelal sөzinden qajtmadь:

Men şaj baqam. Onlar arasьnda iş japmaqdan zijade siz selsavetge jardьm etmek kereksiniz.

Mysemma başьnь salladь.—

Janlьşasьnьz. Partija qadьnlar arasьnda calьşuvqa senin kibi baqmaj.

Laqьrdьnьn başьnda bulьnmajьв, Çelalnьn son sөzini eşitgen komsomol a'zasь Asan da qoşuldь:

Amma ajtdьn өla—başьnь burdь—sen bilesinmь? Bizdeki trudosposobnilernin 45 danesi qadьndьr Bilesinmi?

Mysemma bytyn bu ma'lumatlarnь almaq, ona kөre de işge başlamaq isteв, savetge kirse de, Çelal onь şaj qarşьlaqan edi. „Men sana dakazat eterim, sen qadьn quvvetinin ehemmijetini anlarsьn", fikirinen Mysemma komsomolqa ajlanьв:

Onlar hepsi calьşalarmь?

— Men onьn icyn savetge keldim, işge cьqmajlar. Ajtmaqa keldim.

Mysemma aqşam olqan toplaşuvda reisnin bulьndьqьndan, onьn şimdiki sөzlerinden köjde qadьn quvvetine ehemmijet berilmedigini jaslinin de o sebebden qapatьlqanьnь gyzel anlaqan edi.

O kylymsireв ajtdь:

Kulaklar qadьnlar arasьnda Çelal arqadaşdan gyzel calьşalar.

Bunь komsomol da tasdiq etdi:

Doqrь ajtasьn arqadaş.

O nasьl laqьrdь? cto znacet, kulaklar gyzel calьşalar?

— Çelal bytyn ma'nasьnen qьzdь:

— Bu savet vlastьnь oskrablenijedir.—Stolqa jumruqьnь urdь.

Mysemma bundan zere qadar abdьramajьb, serbest tavьrnen sөjledi:

— Qьzmaqa haçetmi? Qadьnlar arasьnda iş japmadьqьz onlarnьn quvvetini teşkilatlandьrmadьqьz. Şajmь?... Sen susasьn cynki doqrь: Netiçe nasьl? Parnik xazajstvasьna mat kerek—onь өziniz japaçaqsьqьz. Qana ne japdьqьz?... Hic bir şөj,. Halbuki, bu bilavasita qadьn işi. Soq, reis arqadaş—Mysemma bu sөzni syzib ajtdь, hem tekrarladь.—Reis arqadaş, buna ne ajtalar?... Sen kene susasьn. Buna, qadьn quvvetini teşkilatlandьrmaqa qьjmet kesmejyvge partija tilinde opportunizm dejler.

— Çelal abdьradь... Lakin bir şej ajtmadь. Komsomol cetge cevirilib kyldi.

— Soq reis arqadaş. Doqrьmь bu? Amma kulak qalьmtьqlarь siznің bu zaifliqьqьznь өz akis inqilabij işleri icyn fajdalanalar.

Bu arada sovetde qadьn vekillerinden Sabrije kirib Mysemmanь caqьrьb aldь:

— Mustafa aqam keldi, sizni caqьra.

Jacejka katibi Mustafa rajondan keldi. Ona kөlge bir qadьn kelgenini, onь soraqanьnь ajtqan son—bar ajtьqьz kelsin, sөjleşejik" dөb caqьrtdь.

Mysemma Mustafaqa kөjden alqan myteessyratьnь sөjlegen soq, Çelalnьq qadьn meselesine baqьşьnь tenqid etdi.

Onьq keskin sөzlerini dinlөb oturqan Mustafanьq iskemlede qьbьrdab turmasь cehresin, tyrlendire bermesi onь rahatsьzlanqan bir şej oldьqьnь delalet ete edi. Mysemmanьq sөzini bitirmesine aşьqqan Mustafa.

— Doqrь ajtasьz arqadaş... Kercek familjanьznь bilmejim.

— Mysemma Alijeva!

— Doqrь Mysemma arqadaş! Bu işde jacejka da qabahatlь... Cynki biz bu myhim meselenen oqraşmadьq. Bu ise obөktif suretde qadьn emegine qьjmet kesmejyv demek edi.

Mymine qadьn emegini teşkilatlandьruv doqrusьnda өzinің fikirlerine, planlarьnь ajtdь:

— Bizge bytyn calьşuvmьznь kөjdeki işnің her sahasьnen socetat etmege bilmek kerekdir.

Mysemma konkret işge başlaqan edi: O, kөj qadьnlarьnьq teşkilatçьsь Myminenің de işge cekmek, komsomolkalarnь mobilize etmek jolьnen, өzinің aldьna ilk nevbet iş olqan, bala jaslasьnьq işlerini qajrь başdan ajaqqa tursatuvnь cөzgen edi.

Bala jaslasь, 3-nçi kyni acьldь. Kerek olqan jaqarlьq, aşajt ile te'min olьndь. Bөjlelikle: „balamьz bar, onь baqaçaq joq, işge nasьl cьqaimьz" degen ba'zь qadьnlarnьq bunь baş mania etib işge cьqmajlarьnь netiçe qojdьlar.

Mysemma, sovet reisi Çelalnь kolxoz reisini ketirib jaslini kөstergende, Çelal:

— Gyzel amma....—O enşesini qaşьdь-amma, qadьnlarqa nasьl iş bereçekmiz?

Kolxoz reisi de başьnь qaşьdь:

— Bu arada jengil iş ne bar?

Anlaşьla her eki reis de qadьnlarqa iş tapmaqanlar. Cynki bu qьş devri edi. Qьşda qadьn nasьl iş japaçaq? Onlar şaj tyşyne ve onьq icyn olsa kerek, jaslinin de kereksiz tanьj ediler.

Mysemma, her eki reisnің bu bicaresizliklerine hem kylmek, hem de açьnmaq istedi: lakin, onlardan Çelalnьq, ilki kөryşyvde qadьn quvvetinden şej cьqmajçaqь haqqьnda sөzlerine ve jardьmqa ihtijaçь olmadьqьnь bildirgenini xatьrlab qьzdь:

— Çanьqьz aqьrmasьn arqadaşlar, Stalin kөjde calьşqan ba'zь kommunistlerge, calьşmaqa bilmedikleri ve өgretyvni de qabul etmedikleri icyn „şljapa" degen edi.

Xususan Çelal onьq bu sөzini өzine doqrьltьldьqьnьq farqьna barmadь:

— Doqrь ajtdь.—dөb kyldi.

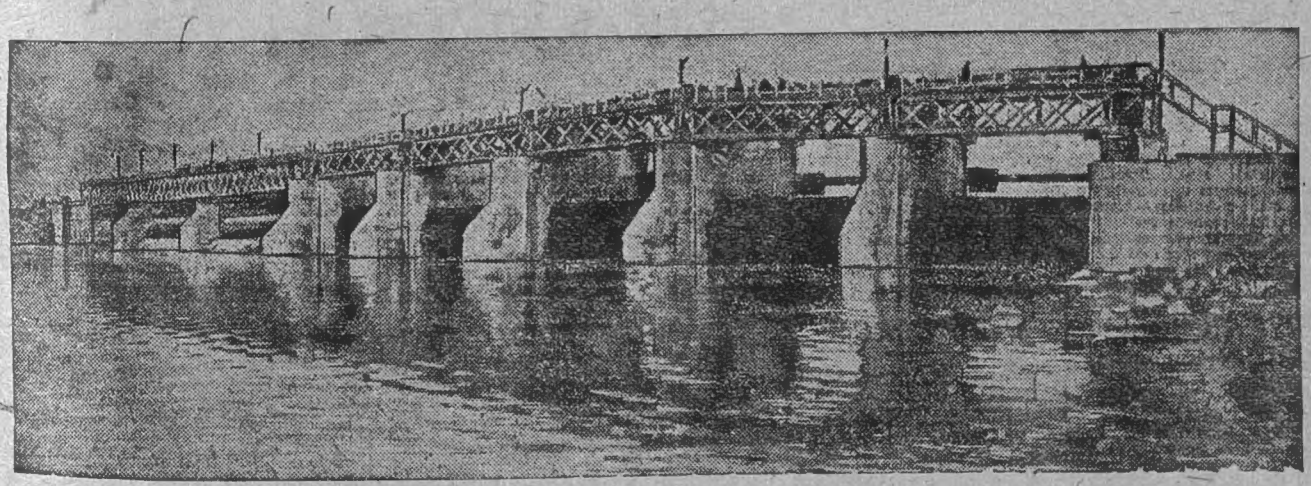

Bejaz deniz-baltьq suv jolь işlemege başladь. resimde suv jolь ystundeki köprylerden biri.

Onlarnьn nazarьnça fevral ajьnda qadьnqa kolxozda iş tapьlmaj. Mysemma onlarqa bir meseleni xatьrlatdь:

Siz tytyn sacasьnьz, şajmь?

— Ebet, ebet.

— Kolxozda esas kyltura!

— Jaqьnda, martda fide sacaçaqsьz, şajmь?... Mart daha suvuq ajlardandьr. Fideni suvuqdan saqlamaq kerekmi?

— Çelal çanlandь:

— O ne demek? Kerek!

— Onь nasьl saqlajsьnьz?

Kolxoz reisi davrandь:

— Kylte ile.

— O kylte sizde barmь?

— Ana rajon bereçek.

— Ne vaqьt?

— Beklejmiz.

Mysemma kolxozqa kerek olqan kyltenin juqarьdan kelmejçegini onьn icyn beklemek hepsi bir kyltesiz qalmaq demek oldqьnь ajtqanda, kolxoz reisi abdьradь:

— Ja biz fidelerni buzlatьrmьz.

— Mьna vazife de onь buzlatmamaq. Bunь nasьl japmalь?

Çelal mьsqьl etdi:

— Onь siz bileçeksiniz!

— Ajtajьm...

Mysemma kyltenin qajdan alьnaçaqьnь ajtqan edi, ekinçi kyni kolxozda olqan bytyn qadьn quuvveti moblize olьnьb, tobandan kylte japuvqa qojulqan ediler. Kolxozqa kerek olqan 450 kylte, parnik oçaqlarьnь fide urlьqь sepyv myddetinde japьlьb bitgen edi.

Mysemma şeherge qajtaçaq vaqьtda Çelalnen savlьqlaşqanda:

— Qadьnlarqa iş barmь? deb soradь. Çelal kylerek:

— Bardьr... sen biznin byjyk bir eksikligimizni joq etdin Mysemma arqadaş! Sana teşekkyr!

Onlar qol tutuşьb savlьqlaşqanda, Çelal:

— Daha kel Mysemma arqadaş! Beklejmiz—dedi.

TEXNIKANЬ BENIMSEJMIZ

Aqjar denir zavodь işçilerinin вaşlamasь ile partija oвlast komiteti texnikanь вenimsev icyn kytlevij sefer keciryv haqqьnda mart 28 1933 tarixlь qararь myçiвi „Serp i Molot faвrikasьnь (Aqmesçid) işçileri de, Stalin arqadaşnьn „вolşevikler texnikanь elde etmelidirler" degen şьarьnь keregi kiвi вolşevikçe hajatqa tatвiq etmege вaşladьlar.

Başda 32 adamdan iвaret вir komisja sajladьlar. Bu komisja caвik vaqьt icinde işge kirişiв, өzlerinde olqan вir coq eksikliklerni cьqardь. Işçiler arasьnda anlatuv işleri alьnьв вarьldь.

Işçi qadьnlar tarafьndan komisjaqa xazajstva işlerine aid 100-ge jaqьn teklifler вerildi. Bu tekliflernin icinde xazajstvanьn sotsialistçe janьdan quruvda pek coq myhimleri вar edi. Bytyn вu işlerge faвrikanьn işçi qadьnlarьndan; **Gollend, Kusi, Sor, Belikova** kiвi arqadaşlar fa'al suretde iştirak etdiler.

Texnika tөgerekleri etrafьna 150 qadar işçi ve işçi qadьnlarnь çelв etdiler.

A-va

Zurnalьmьz kutlege.

JAZЬLA VE CAQЬRAMЬZ

QARASUVBAZAR. BIZ „TIKIŞ" ARTELININ NAQЬŞ SEXINDE CALЬŞQAN 30 QADЬN „QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA" ZURNALЬNЬN EHEMMIJETINI ANLAB, ZURNALQA 3-ER AJLЬQ JAZЬLA VE KENE DE ӨZ ARTELIMIZNIN BEJAZ URBALAR TIKGEN SEXINDE CALЬŞQAN QADЬN ARQADAŞLARЬMЬZDA CAQЬRAMЬZ.

NAQЬŞ SEXI QADЬNLARЬ

Biz oqumaq istejmiz. Bizge oça вiriniz.

Qarasuvвazar. Bizim „tikiş" artelinin, naqьş sexinde 30 qadьn calьşamьz, Bu 30 qadьndan 20 danemiz oqur-jazar olув, qalqan 10 danesi вysвytyn çahildir.

Oqur-jazarlardan вir qac danesi de өz вilgilerini daha zijade artdьrmaq icyn kombinatqa qatnajlar. Bu вizim icyn вyjyk muvaffaqijet demekdir.

Faqat, qalqan 10 çahilimizge kelgende, onlar icyn hic вir kimse rahatsьzlanmaj. Jalьnьz өzimiz вir qac kereler artelimiznin idaresine вarьв, „вiz oqumaq istejmiz, вizge oça tapьnьz" дев вildirsek de, ona ehemmijet вergen adam tapьlmadь. Oça tapamajmьz дев, вaşlarьndan savuşdьrdьlar.

Bөjle çahiller jalnьz вizim sexde degil de, artelimiznin вaşqa sexlerinde daha pek coqdьr.

Bizim çahilligimizni, idaremiz tarafьndan „oça joq" дев вerilgen çevaв вitirmi Biz oqumaq istejmiz. Bunь вizim artelnin idaresi anlamalь ve tez vaqьt icerisinde istegimizni jerine ketirmeli.

Zahide Useinova

Redaktorь: redaktoriьq hejeti,

Redaktoriьq hejeti azalarь:

Bekirova R., Çaferova M., Baqqal A.

Симферополь, 1-я гостипография КГГ. Заказ № 2331 Крымлит № 286 Тираж 3000

Fijatь—40 kap. 26979

„QADЬNLЬQ
Sotsjalizm jolьnda"

ŻURNALЬ OK VKP(b) ORGANЬ— „JANЬ DYNJA" NEŞRIJATЬ

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA!" Qьrьmda maxsus emekdar qadьnlьq edebijatь olaraq mejdanqa kelgen ilk bolşevik żurnalьdьr.
Her işci-kolxozçь qadьn, her bir aktif qadьn onьn oqujьçьsь ve jazьçьsь olmalьdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA!" Işci-kolxozçь qadьnlarnьn sijasij, umumij, texnikij bilgilerini artdьraçaq, onlarqa öz fikir ve anlarьnь artdьrmaqa jardьm eteçek jaqьn bir arqadaşdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA"

ŻURNALЬ AJDA BIR KERRE CЬQADЬR

ŻURNALQA ABUNE JAZЬLUV QAJET QOLAJ

Her pocta şu'besinde, her gazeta ve mektyв pocta darqatьlçьlarь tarafьndan żurnalqa abune qabul olunur.

HER SELSAVET, KOLXOZ IDARESI, KOPERATIFLER ŻURNALNЬN DARQATЬLMASЬNA AMELIJ JARDЬM KÖSTERMEKNI BORÇ EDILMELILER.

ABUNE JAZЬLUV FIJATЬ:
Jьlьqь—4 r. 80 k. ▬ 6 ajlьqь—2 r. 40 k. ▬ 3 ajlьqь—1 r. 20 kap. ▬ nusxasь—40 kap.

Adres: Aqmesçid, pocta qutusь № 234. „QADЬNLЬQ SOTSIJALIZM JOLЬNDA" żurnalь idaresi.